

בעניין:

נגד

הממונה על מעונות היום (הממונה).

החלטה-עיצוב ביצוע

בפנינו בקשה מיום 17 בנובמבר 2022 לפי ס' 55 לחוק הפיקוח על מעונות היום, התשע"ט-2018 (להלן – חוק הפיקוח) לעיצוב ביצוע על החלטת הממונה מיום 10 בנובמבר 2022 שלא לאפשר העסקתה של המבקשת במעון יום לפעוטות (להלן – החלטת הממונה).

לפי החלטת הממונה, בבסיס ההחלטה – קיומו של הליך פלילי למבקשת בחשד לעבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש מיום 22 ביולי 2022. לפי הממונה מדובר בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה ונסיבותיה אין זה ראוי שתועסק או שתיתן שירותים במעון יום לפעוטות. החלטת הממונה ניתנה לאחר שימוע בכתב בלבד.

תדפיס רישום פלילי מיום 20 בנובמבר 2022 אכן מראה, כי לעוררת קיים תיק חקירה בחשד כאמור.

עיקרי טענות המבקשת:

1. כי היא עובדת בתחום (הטיפול בילדים ופעוטות) מזה כ-14 שנה, לפי טענתה – ללא כל תלונה כלפיה בקשר עם עבודתה.
2. לגבי נסיבות קיומו של ההליך הפלילי - לפי הטענה, המדובר באירוע אלימות בו שכנים פרצו לביתה ותקפו אותה ואת משפחתה.
3. כי הכנסתה מעבודה במעונות היום הכרחית לה לצורך כיסוי התחייבויותיה וכלכלת המשפחה.

לבקשה צורף מכתב מאת מנהלת מעון הילדים בו מועסקת המבקשת. מתואר שם כי המבקשת מועסקת במעון כ-8 שנים, בעלת יחסי אנוש מצוינים, "רגישה כלפי הילדים והצרכים שלהם וזמינה למילוי צורכיהם בזמן ובדרך הנכונים".

דיון והחלטה

לגבי הצורך בעיצוב ביצוע, בהחלטות קודמות שניתנו על-ידי הוועדה ועל ידי פירטנו בדבר הקושי של עוררות לחזור למקום העבודה לאחר שנאלצו להיפלט ממנו, זאת כיוון שאין באפשרות מעונות היום להחזיק תקנים לא מאוישים. לא ניתן גם להתעלם מהעובדה שעובדות המעונות, ברוב הגדול של המקרים, מועסקות ללא רשת ביטחון תעסוקתית וכלכלית למעט המסגרות הכלליות דוגמת הביטוח הלאומי (זאת בניגוד למשל לעובדי הוראה).

הוועדה אינה מקלה ראש במעורבות באירועי אלימות גם אם מחוץ למסגרת מעונות היום, ולעניין זה אין לקבל את עמדת ב"כ המבקשת, אולם, נכון לעת הזו, מדובר בתיק חקירה בגין אירוע יחיד לפי הטענה במסגרת סכסוך שכנים, והמבקשת טוענת גם ביחס למעורבות באירוע.

ס' 15 לחוק הפיקוח מקנה לממונה סמכות רחבה מאוד ביחס להעסקת עובדים במעונות יום, ומחייב את הממונה לאשר באופן ממשי העסקת כל עובד, ובמסגרת זאת לאשר כי לא הורשע ולא תלויים ועומדים נגדו הליכים פליליים בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין זה ראוי שיועסק במעונות יום. כדי לסייע לממונה בהפעלת שיקול הדעת, נקבע נוהל בדיקת רישום פלילי לצורך הנפקת רישיון הפעלה למעון יום.

תחת ההגדרה של "הליכים הפליליים" נכנסת קשת רחבה של הליכים, מפתחת תיק חקירה ועד הליך פלילי המתנהל בבימ"ש. בעוד שהרשעה בדיון מניחה בפני הממונה מצג עובדתי חלוט, כתב אישום מציג מצג עובדתי שנטען לאחר חקירה ובדיקה של מערכות אכיפת החוק, ואילו תיק חקירה יציג גם תלונה בשלבי בדיקה וחקירה שונים שאיננו יכולים להבחין ביניהם. במימוש הסמכות אין ספק שיש מקום להבחין בין מקרה בו מדובר בהרשעה לעומת "הליכים פליליים בחשד לביצוע עבירה כאמור". המשמעות היא ששיקול הדעת וההליכים לקבלת החלטה אשר מצופה מהממונה להפעיל ולקיים קודם לקבלת החלטה שונים כאשר בסיס החלטה הוא הרשעה קיימת, כתב אישום או תלונה במשטרה, אלא שנוהל רישום פלילי אינו מבחין בין המקרים, אלא שהנוהל כאמור אינו מבחין בין מקרה בו מדובר בהרשעה חלוטה לבין מקרה בו רק הוגשה תלונה במשטרה.

לסיכום, חוק הפיקוח מייצר הסדרים חדשים, חריגים בפרט ביחס לעובדי הוראה אחרים. הסדרים אלה מופעלים באופן משמעותי על אוכלוסייה שכירה בשכר נמוך ללא רשת ביטחון תעסוקתית וסוציאלית, וזאת כאשר יש קשיים חוקיים ובירוקרטיים בהעברת מידע הכרחי לצורך קבלת החלטות מושכלות, למשל מידע בדבר תיקי חקירה פתוחים.

בשלב זה, כל שנבחן על ידי הוועדה הוא המשמעות של אישור או שלילה של עיכוב ביצוע החלטת הממונה עד לדיון בפני ועדת הערר.

נזכיר שבפני ועדת הערר לא הוצגה טענה ביחס לתפקודה של המבקשת במסגרת מעונות היום, שלפי טענתה עובדת בתחום כ-14 שנה.

נוכח כל אלה, הוועדה מורה על עיכוב ביצוע ההחלטה עד ליום 31 במאי 2023. עד למועד זה התיק יובא לדיון בערר בפני הוועדה.

ניתנה היום, יום ראשון י' כסלו תשפ"ג (04 דצמבר 2022), בהעדר הצדדים.

גבי דבורה מינץ
חברה

ענת חיים, עו"ד
יו"ר

אברהם שגיא-שורץ, פרופ'
חבר